

Nr 253

Av herr Ståhl, *angående förhandlingar mellan representanter för de demokratiska partierna i syfte att bevara enigheten i de aktuella försvarsfrågorna.*

I årets statsverksproposition, fjärde huvudtiteln, anger departementschefen (punkt 1, sid. 9) i korthet de skäl, med vilka han motiverar regeringens beslut att nu icke framlägga förslag till »forskning och undersökningar med ändamål att snarast framtaga underlag för konstruktion av atomladdningar». Det bör erinras om, att under den något oklara diskussionen i ämnet man ofta råkat förblanda ett beslut om forskning med den därifrån helt skilda frågan om införlivande av kärnvapen med det svenska försvaret. Från andra håll har yrkats, att vårriksdagen i direkt motsats mot departementschefens förslag skall fatta beslut om äskat anslag för sådan forskning.

Utan ställningstagande i sak skall här konstateras, att den mångåriga enigheten i försvarsfrågan mellan våra fyra demokratiska partier genom dessa motsatta ställningstaganden löper risk att spolieras. En sådan utveckling vore så mycket mer att beklaga som under fjolåret en samförstånds-lösning kunde uppnås i huvudfrågan om försvarets kostnadsram. Detta kunde ske tack vare förhandlingar mellan representanter för de fyra demokratiska partierna. Denna samling kring försvarets utformning under en följd av år har medfört gynnsamma verkningar såväl här hemma som i utlandet, där man med uppmärksamhet följt den svenska sammanhållningen på detta område. Inte minst fjolårets eniga försvarsbeslut i denna stora kostnads- och avvägningsfråga gjorde på utlandsopinionen ett gott intryck. Mot denna bakgrund framstår det som angeläget, att en upprivande politisk strid förebygges jämväl i frågan om fortsatt forskning på atomområdet. Detta borde vara så mycket lättare att uppnå som huvudfrågan, huruvida mindre, taktiska atomvapen skall ingå i det svenska försvarets utrustning eller icke alltjämt hålles och bör hållas helt öppen och skild från forskningsfrågan. Att försvarsberedningen utan bestämt ställningstagande dock räknat med fortsatta överväganden beträffande kärnvapenforskningen kan utläsas ur följande uttalande:

Försvarets forskningsanstalt bör erhålla medel att kunna bedriva forskning inom atomområdet och studera olika faktorer, som är av betydelse för atomvapens verkningar, samt för att utveckla för skyddet mot atomvapen erforderliga metoder och utrustning. Forskning och försök inom detta område och inom robotområdet bör ges hög prioritet vid fördelning av anslag och personal.

Då det sålunda är ett stort intresse att jämväl i fortsättningen enighet om försvaret kan upprätthållas, framstår det som naturligt att i linje med fjolårets partiöverenskommelse i huvudfrågan förhandlingar mellan de fyra demokratiska partierna för uppnående av enighet inledes även om denna delfråga rörande forskning på atomområdet, om vilken beslut i fjol ej fattades. Sådana fyrpartiförhandlingar borde upptas utan dröjsmål efter vårriksdagens slut.

Med stöd av det anförda föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om initiativ till förhandlingar snarast möjligt efter vårriksdagens slut mellan representanter för de fyra demokratiska partierna i syfte att bevara enigheten i de aktuella försvarsfrågorna, i första rummet med sikte på den vetenskapliga forskningen kring atomenergiens militära användning.

Stockholm den 27 januari 1959

Manne Ståhl